

ВИЗНАЧЕННЯ ФАКТОРІВ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ФІНАНСОВИХ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ

Іконников В., здоб. ступ. PhD,
сертифікований аудитораспірант ННІ
Науковий керівник – д-р екон. наук, проф. **В.Б. Родченко**
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Стримкі технологічні трансформації та пришвидчуючийся прогрес ставлять нові вимоги та змінюють актуальність ролей людини та технологій в фінансових бізнес-процесах.

Витрати на забезпечення фінансових бізнес-процесів варіюється від 0,56% до 1,6% від обороту компанії в розвинутих країнах та в середньому становить 1% [12], тобто приблизно \$1 трл. на рік у світовому масштабі – це фінансовий ресурс таких трансформації. Більш того, фінансові бізнес-процеси створюють передумови для трансформації бізнесу та суттєво впливає на сталість його розвитку, тобто вплив таких трансформацій може мати значно значущий ефект [5].

В цьому дослідженні намі було розглянуто окремі аспекти технологічних трансформації, зокрема: можливості та виклики технологій, фактори, що впливають на впровадження технологій, та необхідні зміни в фінансових бізнес-процесах, перерозподіл ролей людини та «машини», навички необхідні людині в майбутньому.

Незважаючи на турбулентність ринку, після успіху технологічних компаній під час пандемії ми погоджуємось з висновками аудиторських компаній та дослідників щодо неминучості подальшого розвитку цієї сфери та збільшення її впливу на життєдіяльність людства [1, 2].

Вбачається, що наведені нижче у порядку значущості для респондентів технології будуть мати суттєвий вплив на фінансові бізнес-процеси: Штучний інтелект та Машинне навчання; Великі данні та аналітика; Хмарні обчислення; Автоматизація процесів роботизованими системами (RPA); Blockchain; Web3; Machine-to-Machine (M2M) economy; Internet of Things (IoT).

Дослідження показують, що інвестиції в технології створюють додаткову вартість, зокрема за рахунок створення нових джерел доходів, підвищення доходів від існуючих джерел, скорочення витрат, підвищення кваліфікації персоналу [8].

Опитування CFO, проведене нами у формі інтерв'ю та за допомогою Google Forms, дозволяє оптимістично дивитись у майбутнє

людини в фінансових бізнес-процесах, в яких роль технологій вбачається, як асистента, що надає багато переваг, зокрема: підвищення ефективності, можливість обробки значних масивів інформації та врахування неочевидних факторів (в т.ч. “shadow data”), підвищення якості та оперативності. Роль людини в фінансових бізнес-процесах майбутнього вбачається в формулюванні цілей та задач, опрацюванні аналітичних даних, координації та контролі результатів, а також в прийнятті рішень [2, 9, 10, 11].

В той же час, впровадження технологій в фінансові бізнес-процеси призводить до нових викликів, які наведені нижче у порядку значущості для респондентів: (1) Складності інтеграції з існуючими системами; (2) Кваліфікації персоналу: навіть заміна простих функцій може призвести до необхідності нових навичок, ускладнення в передачі досвіду, у зв'язку з відсутністю простих задач, а також необхідності зміни підходів найму та підвищення кваліфікації; (3) Високої вартості впровадження та його негарантованої ефективності; (4) Зміни підходів в управлінні персоналом, а також необхідності реорганізації процесів; (5) Втрати контролю або відсутність розуміння результату; (6) Етичні та соціальні питання.

Незважаючи на наведені вище виклики впровадження технологій в фінансові бізнес-процеси, респонденти погоджуються з необхідністю таких дій. Це також підтверджується іншими дослідженнями та бажанням більшої частини фінансових директорів інвестувати в прискорення цифрової трансформації [3, 4].

Хоча, окремі респонденти вважають, що поточна турбулентність ринку не найкращий час для впровадження технологій, інші бачать можливості використання кризи для трансформації з найменшими втратами, помякшення «кадрового голоду», та можливістю звернути увагу на наступне в порядку експертної оцінки значущості: (1) Оперативність обробки інформації; (2) Автоматизація процесів та можливості перерозподілу ролей людини та «машини»; (3) Створення додаткових контролів; (4) Кібер загрози; (5) Децентралізація функцій; (6) Зміна моделі взаємодії фінансових фахівців, як між собою, так й із зовнішнім середовищем; (7) Врахування нормативних обмежень в різних юрисдикціях.

Окремим питанням, пов'язаним з перерозподілом ролей людини та технологій, є можливість повної або суттєвої авторматизації праці людини. За окремими дослідженнями тільки розвиток штучного інтелекту, розвиток якого пришвидшується [2], вплине на 40% робочого часу [11], а багато професій можуть втратити значну частину роботи [9] або взагалі зникнути.

В той же час, хоча, штучний інтелект, вже в змозі здати екзамени Certified public accountant (CPA) в США, вважається, поки що не має доказів, що бухгалтери (та аудитори) будуть втрачати роботу через технології [6, 7]. Такої ж думки додержуються респонденти нашого опитування. Але, вбачається, що вплив технологій буде мати суттєвий на навички, необхідні фінансовим фахівцям, серед яких можна виділити: (1) Аналітичні здібності; (2) Знання технологій; (3) Критичне мислення та навички вирішення проблем; (4) Гнучкість та готовність до постійних змін; (5) Комунікаційні навички; (6) Розуміння етичних питань.

Технологічні трансформації відкривають нові перспективи та їх впровадження є стратегічною необхідністю для більшості організацій. Прискорення розвитку технологій та їх інтеграція в різні сфери діяльності стимулюють організації інвестувати в диджиталізацію фінансових бізнес-процесів. Управління такими змінами потребує врахування наступних факторів: Автоматизації процесів та можливості перерозподілу ролей людини та «машини»; Оперативності обробки інформації; Створення додаткових контролів; Кібер безпеки; Децентралізація функцій.

Роль людини в фінансових бізнес-процесах майбутнього вбачається в формулюванні цілей та задач, опрацюванні аналітичних даних, координації та контролі результатів, а також в прийнятті рішень.

Цей документ зосереджений на мікро рівні підприємства та за рамками цього дослідження знаходяться питання соціальної відповідальності, які були розкриті у наших попередніх дослідженнях.

В подальшому планується дослідження наступних питань: уточнення ролей людини та машини, уточнення ступеню впливу різних технологій на фінансові бізнес процеси, уточнення змін, необхідних в освітніх програмах та спадкоємності знань.

Інформаційні джерела

1. 2024 Technology Industry Outlook | Deloitte US. URL: <https://www2.deloitte.com/us/en/pages/technology-media-and-telecommunications/articles/technology-industry-outlook.html>.

2. AI Report Shows ‘Startlingly Rapid’ Progress—And Ballooning Costs/ Scientific American. URL: <https://www.scientificamerican.com/article/stanford-ai-index-rapid-progress/>

3. CFOs still investing for the future amid uncertainty. URL: <https://www.pwc.com/us/en/library/pulse-survey/managing-business-risks/cfo.html>

4. Grant Thornton survey: CFO optimism climbs to highest level in nearly three years. URL: <https://www.grantthornton.com/insights/press-releases/2024/april/cfo-optimism-climbs-to-highest-level-in-nearly-three-years> .

5. Grant Thornton survey: Finance leaders make a play for profitability. URL: <https://www.granthornton.com/insights/press-releases/2023/october/finance-leaders-make-a-play-for-profitability>
6. How Is Cloud Computing Shaping The Future Of the Accounting Industry? URL: <https://www.thesagenext.com/blog/cloud-computing-for-accounting-industry>.
7. How will AI affect accounting jobs? (thomsonreuters.com). URL: <https://tax.thomsonreuters.com/blog/how-will-ai-affect-accounting-jobs/#:~:text=There%20%99s%20still%20no%20direct%20evidence%20that%20accountants%20are,could%20be%20affected%20as%20more%20tasks%20become%20automated..>
8. Seven lessons on how technology transformations can deliver value. URL: <https://www.mckinsey.com/capabilities/mckinsey-digital/our-insights/seven-lessons-on-how-technology-transformations-can-deliver-value>
9. SoA survey reveals a third of translators and quarter of illustrators losing work to AI. URL: <https://www2.societyofauthors.org/2024/04/11/soa-survey-reveals-a-third-of-translators-and-quarter-of-illustrators-losing-work-to-ai/>.
10. The Dawn Of A New Era: AI's Revolutionary Role In Accounting. URL: <https://www.forbes.com/sites/neilsahota/2024/04/22/the-dawn-of-a-new-era-ais-revolutionary-role-in-accounting/?sh=4481a5b058af> (дата звернення: 25.04.2024)
11. The jobs most likely to be lost and created because of AI | World Economic Forum (weforum.org). URL: <https://www.weforum.org/agenda/2023/05/jobs-lost-created-ai-gpt/>
12. Total Cost to Perform the Finance Function: Metric of the Month. URL: <https://www.cfo.com/news/total-cost-to-perform-the-finance-function-metric-of-the-month/657048/>

СУТНІСТЬ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Калашніков В.М. здоб. ОС «бакалавр»
Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **М.О. Євдокімова**
Державний біотехнологічний університет

Кредит виступає однією з ключових категорій, яка притаманна ринковій економіці і відображає реальні взаємовідносини між економічними суб'єктами та зв'язки між ними. Категорія віддзеркалює економічну сторону відносин, що характеризують зворотній рух капіталу, завдяки чому він виступає важливим важелем у стимулюванні розвитку господарської діяльності. Кредитні відносини забезпечують перетворення грошового капіталу в позичковий, з приводу цього виникають та діють економічні відносини між позичальником та кредитором.